



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 31. heinäkuuta 2025
(OR. en)

11315/25
ADD 1

Toimielinten välinen asia:
2025/0244 (NLE)

COPEN 202
DROIPEN 79
JAI 1042
ENV 704
RELEX 1009

SAATE

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	29. heinäkuuta 2025
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2025) 434 annex
Asia:	LIITTEET asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi ympäristönsuojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2025) 434 annex.

Liite: COM(2025) 434 annex



EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 29.7.2025
COM(2025) 434 final

ANNEXES 1 to 2

LIITTEET

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

**ympäristönsuojelua rikosoikeudellisin keinoin koskevan Euroopan neuvoston
yleissopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta**

Ministerikomitean 134. istunto**(Luxemburg, 13.–14. toukokuuta 2025)****Euroopan neuvoston yleissopimus ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin****JOHDANTO**

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut tämän yleissopimuksen allekirjoittajat, jotka

palauttavat mieleen Euroopan neuvoston valtion- ja hallitusten johtajien neljännessä huippukokouksessa (Reykjavik, 16.–17. toukokuuta 2023) annetun Reykjavikin julkilausuman, jossa Euroopan neuvoston valtion- ja hallitusten johtajat ilmoittivat olevansa sitoutuneita vahvistamaan työtään Euroopan neuvostossa ympäristöön liittyvien ihmisoikeusnäkökohtien osalta, tunnistamaan planeetan kolmoiskriisin – saastumisen, luontokadon ja ilmastomuutoksen – aiheuttamat haasteet ihmisoikeuksille sekä edistämään asiaan liittyvien yhteisten vastatoimien kehittämistä;

palauttavat mieleen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 5, 1950) ja sen pöytäkirjat, Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (ETS nro 104, 1979) ja Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (ETS nro 176, 2000);

ottavat huomioon rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 24, 1957) ja sen pöytäkirjat, keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen (ETS nro 30, 1959) ja sen pöytäkirjat, eurooppalaisen yleissopimuksen rikosoikeudellisten tuomioiden kansainvälisestä pätevyydestä (ETS nro 70, 1970), eurooppalaisen yleissopimuksen rikosoikeudenkäynnin siirtämisestä (ETS nro 73, 1972), lahjontaa koskevan Euroopan neuvoston rikosoikeudellisen yleissopimuksen (ETS nro 173, 1999), tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen (ETS nro 185, 2001) ja sen pöytäkirjat sekä rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesua, etsintää, takavarikkoa ja menetetyksi tuomitsemista sekä terrorismin rahoittamista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (CETS nro 198, 2005);

ottavat huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen (ETS nro 108, 1981) sekä sen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan (CETS nro 223, 2018);

palauttavat mieleen seuraavat ministerikomitean suositukset Euroopan neuvoston jäsenvaltioille: Suositus nro R(88)18 oikeushenkilöitä olevien yritysten vastuusta niiden toiminnassa tehdyistä rikoksista, suositus nro R(96)8 Euroopan rikosentorjuntapolitiikasta muutoksen aikana, suositus järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan perusperiaatteista (Rec(2001)11), suositus väärinkäytösten paljastajien suojelusta (CM/Rec(2014)7), suositus

todistajien ja oikeusviranomaisten kanssa yhteistyötä tekevien henkilöiden suojelusta (CM/Rec(2022)9) sekä suositus ihmisoikeuksista ja ympäristönsuojelusta (CM/Rec(2022)20); palauttavat mieleen Euroopan neuvoston ministerikomitean päätöslauselman (77)28 rikosoikeuden vaikutuksesta ympäristönsuojeluun;

palauttavat mieleen Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselman 2398 (2021) ja suosituksen 2213 (2021) rikos- ja siviilioikeudelliseen vastuuseen liittyvien kysymysten käsittelystä ilmastonmuutoksen yhteydessä, päätöslauselman 2477 (2023) ja suosituksen 2246 (2023) aseellisten konfliktien ympäristövaikutuksista ja suosituksen 2272 (2024) turvallista, puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevan ihmisoikeuden valtavirtaistamisesta Reykjavikin prosessissa; näissä asiakirjoissa kehoitetaan tunnustamaan ympäristötuhorikokset, jotka kuuluvat jo tiettyjen Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden lainsäädännön piiriin ja joista keskustellaan kansainvälisellä tasolla;

ottavat huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön, jossa asetetaan merkittäviä ihmisoikeuksien ja ympäristön suojeluun liittyviä vaatimuksia;

pitävät mielessä ympäristön suojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direkttiivien 2008/99/EY ja 2009/123/EY korvaamisesta 11 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1203;

pitävät mielessä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen (1992) ja tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen (1998);

pitävät mielessä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen (2000) ja korruption vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (2003);

pitävät mielessä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES-sopimus) (1973) ja biologista monimuotoisuutta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen (1992);

pitävät mielessä kansainvälisen yleissopimuksen aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä (MARPOL, 1973) ja sen pöytäkirjat, kansainvälisen yleissopimuksen ihmishengen turvallisuudesta merellä (SOLAS-yleissopimus, 1974), Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS, 1982), yleissopimuksen maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä (1992) ja turvallista ja ympäristön kannalta asianmukaista aluskierrätystä koskevan kansainvälisen Hongkongin yleissopimuksen (2009);

pitävät mielessä yleissopimuksen ydinaineita ja ydinlaitoksia koskevista turvajärjestelyistä ja sen muutoksen (1979), valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen (1979), Montrealin pöytäkirjan otsonikerrosta heikentävistä aineista (1987), vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (1989), yleissopimuksen valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (1991), ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen (1994), käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon turvallisuutta koskevan yleissopimuksen (1997), pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen (2001) ja elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen (2013);

palauttavat mieleen Yhdistyneiden kansakuntien ihmisen elinympäristöä koskevan julistuksen (1972) ja ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen (1992) periaatteet;

palauttavat mieleen ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssissa (COP21-kokous) 12 päivänä joulukuuta 2015

hyväksytyn ja 22 päivänä huhtikuuta 2016 allekirjoitettavaksi avatun Pariisin sopimuksen, COP26-kokouksessa hyväksytyn Glasgow'n ilmastopimuksen, COP28-kokouksessa hyväksytyt ensimmäisen maailmanlaajuisen tilannekatsauksen tulokset ja biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen osapuolten 18 päivänä joulukuuta 2022 hyväksymän Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehityksen;

palauttavat mieleen seuraavat Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen päätöslauselmat: 16 päivänä joulukuuta 2020 annettu päätöslauselma A/RES/75/196 rikosten ehkäisemistä ja rikosoikeudellisia toimia koskevan ohjelman, erityisesti sen teknisten yhteistyövalmiuksien, vahvistamisesta, 16 päivänä joulukuuta 2021 annettu päätöslauselma A/RES/76/185 ympäristöön vaikuttavien rikosten ehkäisemisestä ja torjumisesta, 28 päivänä heinäkuuta 2022 annettu päätöslauselma A/RES/76/300 ihmisoikeudesta puhtaaseen, terveelliseen ja kestävään ympäristöön, ja 25 päivänä elokuuta 2023 annettu päätöslauselma A/RES/77/325 luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumisesta;

palauttavat mieleen seuraavat Yhdistyneiden kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston päätöslauselmat: 25 päivänä heinäkuuta 2013 annettu päätöslauselma 2013/40 rikosten ehkäisemisestä ja rikosoikeudellisista toimista suojeltujen luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjumiseksi, 24 päivänä heinäkuuta 2008 annettu päätöslauselma 2008/25 kansainvälisestä yhteistyöstä metsätuotteiden, mukaan lukien puutavara, luonnonvaraiset eläimet ja kasvit ja muut metsien luonnonvarat, laittoman kaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi ja 23 päivänä heinäkuuta 1996 annettu päätöslauselma 1996/10 rikosoikeuden asemasta ympäristönsuojelussa;

palauttavat mieleen 7–12 päivänä maaliskuuta 2021 Kiotossa, Japanissa järjestetyssä Yhdistyneiden kansakuntien 14. rikoksentorjuntaa ja rikosoikeutta käsittelevässä kongressissa hyväksytyn Kioton julkilausuman ”Rikoksentorjunnan, rikosoikeuden ja oikeusvaltioperiaatteen edistäminen: kohti Agenda 2030:n tavoitteiden saavuttamista”;

palauttavat mieleen seuraavat kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin päätöslauselmat: Lokakuussa 2022 annettu päätöslauselma 11/3 teknistä apua käsittelevän hallitusten asiantuntijoiden työryhmän ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen soveltamista ympäristöön vaikuttavan kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi käsittelevän kansainvälisen yhteistyön työryhmän yhteisen temaattisen keskustelun tuloksista, rikoksentorjunnan ja rikosoikeuden toimikunnan toukokuussa 2022 antama päätöslauselma 31/1 kansainvälistä yhteistyötä koskevan kansainvälisen oikeudellisen kehityksen vahvistamisesta luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä lokakuussa 2020 annettu päätöslauselma 10/6 ympäristöön vaikuttavien, kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien rikosten ehkäisemisestä ja torjumisesta;

tunnustavat valtioiden ensisijaisen roolin ja vastuun sellaisten toimintapolitiikkojensa ja strategioidensa määrittelyssä, jotka koskevat ympäristörikollisuuden ennaltaehkäisyä ja torjuntaa;

ottavat huomioon tutkimustulokset ympäristörikollisuudesta aiheutuvista kustannuksista;

tunnustavat, että järjestäytynyt ympäristörikollisuus haittaa ja heikentää valtioiden pyrkimyksiä suojella ympäristöä, edistää oikeusvaltioperiaatetta ja saavuttaa kestävä kehitys;

tunnustavat, että ympäristörikollisuudella on kielteisiä vaikutuksia talouksiin, kansanterveyteen, ihmisten turvallisuuteen, elintarviketurvaan, toimeentuloon ja elinympäristöihin;

tunnustavat, että tehokkaalla kansainvälisellä yhteistyöllä on keskeinen tehtävä ympäristörikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa, ja tunnustavat, että sitä varten on tärkeää vastata ja puuttua tehokkaasti kansainvälisiin haasteisiin ja esteisiin, jotka haittaavat tällaista yhteistyötä;

tunnustavat, että myös muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten yksityisen sektorin, kansalaisyhteiskunnan, kansalaisjärjestöjen, tiedotusvälineiden, tutkimuslaitosten ja tiedeyhteisön, panokset ovat tärkeitä ympäristörikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa;

tunnustavat, että myös kansalaisyhteiskunnalla, kuten ympäristönsuojelun alalla toimivilla kansalaisjärjestöillä, on tärkeä rooli tietoisuuden lisäämisessä ympäristökysymyksistä sekä ympäristörikosten ehkäisemisessä ja havaitsemisessa;

tunnustavat oikeushenkilöiden asianmukaisen huolellisuuden merkityksen ympäristönsuojelun varmistamisessa ja ympäristörikosten ehkäisemisessä;

tunnustavat, että ympäristörikollisuudella on yhä enemmän ekstraterritoriaalisia vaikutuksia ja että sitä tapahtuu kansainvälisen laittoman kaupan muodossa, mikä yhdessä ympäristön tilan kiihtyvän heikkenemisen (ilmastonmuutos, luontokato, luonnonvarojen ehtyminen, elinympäristöjen tuhoutuminen jne.) kanssa vaatii, että laaditaan rikosoikeudellisia yleisiä vähimmäisvaatimuksia osana yhteistä ja yhteistyöhön perustuvaa kansainvälistä kehystä;

tunnustavat, että ympäristörikollisuutta voi esiintyä monissa muodoissa, jotka on lainsäädännössä yksilöitävä, määriteltävä ja kriminalisoitava selkeällä, tehokkaalla ja oikeasuhteisella tavalla noudattaen täysimääräisesti laillisuusperiaatetta;

tunnustavat, että tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvat tahalliset teot voivat aiheuttaa erityisen vakavaa vahinkoa ympäristölle ja että tällaiset teot olisi tunnustettava erityisen vakaviksi rikoksiksi;

ovat sopineet seuraavasta:

I luku – Tavoitteet, soveltamisala, määritelmät ja syrjimättömyysperiaate

1 artikla – Yleissopimuksen tavoitteet

1. Tämän yleissopimuksen tavoitteina on
 - (a) ehkäistä ja torjua tehokkaasti ympäristörikollisuutta;
 - (b) edistää ja tehostaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ympäristörikollisuuden torjumiseksi;
 - (c) vahvistaa vähimmäissäännöt, jotka ohjaavat valtioiden kansallista lainsäädäntöä;

ja siten edistää ja tehostaa ympäristönsuojelua.

2. Jotta yleissopimuksen sopimuspuolet panisivat sen määräykset tehokkaasti täytäntöön, yleissopimuksella luodaan erityinen seurantajärjestelmä.

2 artikla – Yleissopimuksen soveltamisala

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyyn, havaitsemiseen ja tutkintaan sekä näihin rikoksiin liittyviin syytetoimiin ja seuraamusten määräämiseen.
2. Tätä yleissopimusta sovelletaan sekä rauhan aikana että aseellisten konfliktien, sotien ja miehityksien yhteydessä.

3 artikla - Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa tarkoitetaan:

- (a) 'laittomalla' kansallisen lainsäädännön, asetuksen, hallinnollisen määräyksen tai toimivaltaisen viranomaisen tekemän ympäristönsuojelua koskevan päätöksen rikkomista. Menettely on katsottava laittomaksi myös silloin kun sopimuspuolen toimivaltainen viranomainen on antanut siihen luvan, jos lupa on saatu vilpillisesti tai lahjontaa, kiristystä tai pakottamista käyttäen;
- (b) 'vedellä' kaikkia pintavesimuodostumien tyyppejä, mukaan lukien joet, järvet, vaihtumisvyöhykkeen vedet ja rannikkovedet, kaikkia pohjavesimuodostumia ja kaikkia merivesiä, mukaan lukien valtameret ja meret;
- (c) 'ekosysteemillä' dynaamista kokonaisuutta, jossa kasvi-, sieni-, eläin- ja pieneliöyhteisöt toimivat elottomassa ympäristössään toiminnallisena yksikkönä. Se kattaa luontotyytit, lajien elinympäristöt ja lajien kannat;
- (d) 'jätteellä' mitä tahansa ainetta tai esinettä, jonka aineen tai esineen haltija poistaa käytöstä, aikoo poistaa käytöstä tai on velvollinen poistamaan käytöstä.

4 artikla – Syrjimättömyysperiaate

Sopimuspuolet varmistavat tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanon syrjimättä ketään esimerkiksi sukupuolen, rodun, ihonvärin, kielen, iän, uskonnon, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisen tai yhteiskunnallisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vamman tai muun aseman perusteella.

II luku – Yhtenäiset toimintaperiaatteet ja tietojen kokoaminen

5 artikla – Laaja-alaiset ja koordinoitut toimintapolitiikat

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimenpiteet ottaakseen käyttöön ja pannakseen täytäntöön tehokkaita, laaja-alaisia ja koordinoituja toimintapolitiikkoja, jotka käsittävät asianmukaiset toimenpiteet kaikkien tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan.
2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimenpiteet perustaakseen asianmukaisia mekanismeja, joilla mahdollistetaan toimivaltaisten viranomaisten välinen strategisen ja operatiivisen tason koordinointi ja yhteistyö tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen ympäristörikosten ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Tällaisten mekanismien tarkoituksena on oltava
 - (a) rikosoikeudellisen ja hallinnollisen täytäntöönpanon välistä suhdetta koskevan yhteisymmärryksen varmistaminen ja yhteisten painopisteiden ja käytäntöjen hyväksyminen;
 - (b) tietojen vaihtaminen strategisia ja operatiivisia tarkoituksia varten kansallisessa lainsäädännössä vahvistetuissa rajoissa, mukaan lukien tietosuojasäännöt; sekä
 - (c) parhaiden käytäntöjen vaihtaminen.
3. Sopimuspuolet harkitsevat yhden tai useamman virallisen elimen nimeämistä tai asettamista vastaamaan sellaisten toimintaperiaatteiden ja toimien yhteensovittamisesta, täytäntöönpanosta, seurannasta ja arvioinnista, joiden tarkoituksena on tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten

ehkäiseminen ja torjuminen, ottaen huomioon niiden valtiosääntöperinteet, oikeusjärjestelmät ja kansalliset olosuhteet.

4. Tämän artiklan nojalla toteutettaviin toimiin on otettava mukaan kaikki asiaankuuluvat toimijat, kuten valtion virastot, kansalliset, alueelliset ja paikalliset parlamentit ja viranomaiset, mukaan lukien oikeuslaitos, syyttäjät, lainvalvontaviranomaiset ja tarvittaessa kansalaisjärjestöt ja muut asiaankuuluvat järjestöt ja yhteisöt.
5. Sopimuspuolet harkitsevat erityisten tutkintayksiköiden, syyttäjien ja tuomareiden nimeämistä toimimaan tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyn ja tutkimuksen sekä näihin rikoksiin liittyvän syytteeseenpanon ja tuomitsemisen parissa, ottaen huomioon niiden valtiosääntöperinteet, oikeusjärjestelmät ja kansalliset olosuhteet sekä oikeusalan toimijoiden asemaa ja tehtäviä koskevat säännöt.

6 artikla – Kansallinen strategia

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimenpiteet laatiakseen ja julkaistakseen tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyä ja torjuntaa koskevan kansallisen strategian, jossa käsitellään seuraavat seikat:

- (a) tätä alaa koskevan kansallisen toimintapolitiikan tavoitteet ja painopisteet;
- (b) toimivaltaisten viranomaisten asemat ja vastuualueet;
- (c) tarvittavat resurssit ja se, miten täytäntöönpanosta vastaavien ammattihenkilöiden erikoistumista tuetaan;
- (d) järjestelyt, joilla arvioidaan säännöllisesti, saavutetaanko kyseisen kansallisen strategian tavoitteet; sekä
- (e) sellaisten kansainvälisten verkostojen avustaminen, jotka toimivat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ja niihin liittyvien rikkomusten ennaltaehkäisemisen ja torjunnan parissa.

7 artikla – Resurssit

Sopimuspuolet antavat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit.

8 artikla – Ammattihenkilöiden koulutus

1. Sopimuspuolet tarjoavat asianmukaista ja säännöllistä monialaista, teknistä ja oikeudellista koulutusta alan ammattilaisille, jotka toimivat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ennaltaehkäisyn, havaitsemisen, tutkimuksen sekä rikoksiin liittyvän syytteeseenpanon ja tuomitsemisen parissa, ottaen asianmukaisesti huomioon oikeusalan toimijoiden asemaa ja tehtäviä koskevat säännöt.
2. Sopimuspuolet kannustavat sisällyttämään tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun koulutukseen eri toimijoiden yhteensovittua yhteistyötä käsittelevää koulutusta, jotta näiden toimijoiden käsiteltäväksi saatetut tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetut rikokset voidaan käsitellä kokonaisvaltaisesti ja asianmukaisesti.

9 artikla – Tietojen keruu ja tutkimus

1. Tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi sopimuspuolet sitoutuvat
 - (a) kokoamaan säännöllisin väliajoin asiaankuuluvia eriteltyjä tilastotietoja tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten esiintymisestä; sekä

- (b) edistämään ympäristörikollisuutta koskevaa tutkimusta, jotta saadaan tutkituksi sen perussyitä ja seurauksia, esiintyvyyttä ja tapausten tuomitsemisprosentteja sekä tämän yleissopimuksen täytäntöön panemiseksi toteutettujen toimien tehokkuutta.
- 2. Sopimuspuolet antavat tämän artiklan mukaisesti kootut tiedot tämän yleissopimuksen 46 artiklassa tarkoitetulle sopimuspuolten komitealle.
- 3. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimenpiteet varmistaakseen, että tämän artiklan mukaisesti kootut tiedot ovat yleisön saatavilla.

III luku – Ehkäiseminen

10 artikla - Yleiset velvoitteet

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimenpiteet ehkäistäkseen luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tekemiä tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia, tarvittaessa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen kanssa.

11 artikla – Tietoisuuden lisääminen

- 1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet edistääkseen tai järjestääkseen ympäristörikollisuuden ehkäisemiseen ja torjuntaan liittyviä tiedotus- ja valistuskampanjoita, tarvittaessa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisjärjestöjen kanssa.
- 2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että yleisölle tiedotetaan laajalti toimista, joita on käytettävissä tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten ehkäisemiseksi.

IV luku – Aineellinen rikosoikeus

1 jakso – Pilaantuminen, tuotteet ja aineet

12 artikla – Laittomaan pilaantumiseen liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen materiaalien tai aineiden, energian tai ionisoivan säteilyn määrän saattamisen, päästämisen tai johtamisen ilmaan, maaperään tai veteen, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.

13 artikla – Ympäristövaatimusten vastaisten tuotteiden markkinoille saattamiseen liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen tuotteen markkinoille saattamisen laittomasti ja tahallisesti sekä ympäristön suojelemiseksi tarkoitetun kiellon tai muun vaatimuksen vastaisesti, jonka käyttö laajemmassa mittakaavassa, eli siten että tuotetta käyttävät useat käyttäjät heidän lukumäärästään riippumatta, johtaa sellaisen materiaalien tai aineiden, energian tai ionisoivan säteilyn määrän saattamiseen, päästämiseen tai johtamiseen ilmaan, maaperään tai veteen, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, veden tai maaperän laadulle taikka eläimille tai kasveille.

14 artikla – Kemiallisiin aineisiin liittyvät rikokset

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen säänneltyjen kemiallisten aineiden valmistuksen, markkinoille saattamisen tai markkinoilla saataville asettamisen, tuonnin, viennin tai käytön sellaisenaan, seoksissa tai esineissä, mukaan lukien niiden sisällyttäminen esineisiin, kun tällainen toiminta on kielletty kansallisen lainsäädännön mukaisesti ympäristön suojelemiseksi ja aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.
2. Sopimuspuolet voivat määrittää, mihin kansallisiin säännöksiin ne päättävät soveltaa tämän artiklan 1 kohtaa, ja ilmoittaa niistä sihteeristölle.

15 artikla – Radioaktiiviseen materiaaliin tai radioaktiivisiin aineisiin liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen radioaktiivisen materiaalin tai radioaktiivisten aineiden valmistuksen, tuotannon, jalostuksen, käsittelyn, käytön, hallussapidon, varastoinnin, kuljetuksen, tuonnin, viennin tai loppusijoituksen, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.

16 artikla – Elohopeaan liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen elohopean, elohopeayhdisteiden, elohopeaseosten ja lisättyä elohopeaa sisältävien tuotteiden valmistuksen, käytön, varastoinnin, tuonnin tai viennin, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.

17 artikla – Otsonikerrosta heikentäviin aineisiin liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen otsonikerrosta heikentävien aineiden tuotannon, markkinoille saattamisen, tuonnin, viennin, käytön tai vapauttamisen taikka tällaisia aineita sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden ja laitteiden tuotannon, markkinoille saattamisen, tuonnin tai viennin.

18 artikla – Fluorattuihin kasvihuonekaasuihin liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen fluorattujen kasvihuonekaasujen tuotannon, markkinoille saattamisen, tuonnin, viennin, käytön tai vapauttamisen taikka tällaisia kaasuja sisältävien tai niihin perustuvien tuotteiden markkinoille saattamisen tai tuonnin.

2 jakso – Jäte

19 artikla – Jätteiden laittomaan keräämiseen, käsittelyyn, kuljetukseen, hyödyntämiseen, loppukäsittelyyn tai siirtoihin liittyvät rikokset

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen jätteen keräämisen, käsittelyn, kuljetuksen, hyödyntämisen tai loppukäsittelyn,

näiden toimien valvonnan ja loppusijoituspaikkojen jälkihoidon, mukaan lukien kauppiaana tai välittäjänä toteutetut toimet (jätehuolto), kun tällainen menettely

- (a) koskee kansallisessa lainsäädännössä määriteltäviä vaarallista jätettä ja jätteen määrä ei ole merkityksetön; tai
- (b) koskee muuta kuin tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua jätettä ja aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.

- 2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen rajat ylittävän jätteiden siirron, silloin kun se koskee muuta kuin merkityksetöntä määrää, riippumatta siitä, onko kyseessä erillinen siirto vai monta ilmeisesti toisiinsa yhteydessä olevaa siirtoa.

3 jakso – Laitokset

20 artikla – Vaarallista toimintaa harjoittavan laitoksen laittomaan toimintaan tai sulkemiseen liittyvät rikokset

- 1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laitoksen laittoman ja tahallisen käyttämisen tai sulkemisen, jossa harjoitetaan vaarallista toimintaa, kun tämä aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.
- 2. Sopimuspuolet voivat määrittää, mihin kansallisiin säännöksiin ne päättävät soveltaa tämän artiklan 1 kohtaa, ja ilmoittaa niistä sihteeristölle.

21 artikla – Vaarallisia aineita käsittelevän laitoksen laittomaan toimintaan tai sulkemiseen liittyvät rikokset

- 1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laitoksen laittoman ja tahallisen käyttämisen tai sulkemisen, jossa varastoidaan tai käytetään vaarallisia aineita tai seoksia, kun tämä aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.
- 2. Sopimuspuolet voivat määrittää, mihin kansallisiin säännöksiin ne päättävät soveltaa tämän artiklan 1 kohtaa, ja ilmoittaa niistä sihteeristölle.

4 jakso – Alukset

22 artikla – Alusten laittomaan kierrätykseen liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sen, että aluksen omistaja laittomasti ja tahallisesti jättää noudattamatta sovellettavia vaatimuksia, joilla velvoitetaan kierrättämään alukset tarvittavat ympäristönormit täyttävissä aluskierrätyslaitoksissa.

23 artikla – Aluksista peräisin oleviin ympäristöä pilaaviin aineisiin liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen aluksista

peräisin olevien ympäristöä pilaavien aineiden päästämisen, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan veden laadun heikkenemistä tai vahinkoa meriympäristölle.

5 jakso – Luonnonvarat

24 artikla – Laittomaan pintaveden tai pohjaveden ottoon liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen pintaveden tai pohjaveden oton, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan huomattavaa vahinkoa pintavesimuodostumien ekologiselle tilalle tai ekologiselle potentiaalille taikka pohjavesimuodostumien määrälliselle tilalle.

25 artikla – Laittomasti korjattuun puutavaraan liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen laittomasti korjatun puutavaran tai sellaisesta puutavarasta valmistettujen tuotteiden saattamisen markkinoille, paitsi jos tällainen toiminta koskee merkityksetöntä määrää.

26 artikla – Laittomaan kaivostoimintaan liittyvät rikokset

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen kaivostoiminnan, joka edellyttää kansallisen lainsäädännön mukaista ympäristövaikutusten arviointia tai vastaavaa menettelyä ja joka toteutetaan ilman kansallisessa lainsäädännössä edellytettyä lakisääteistä ympäristövaikutuksia koskevaa lupaa, kun tällainen menettely aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.
2. Sopimuspuolet voivat määrittää, mihin kansallisiin säännöksiin ne päättävät soveltaa tämän artiklan 1 kohtaa, ja ilmoittaa niistä sihteeristölle.

6 jakso – Luonnon monimuotoisuus

27 artikla – Suojeltujen luonnonvaraisten eläin- tai kasvilajien yksilöiden laittomaan tappamiseen, tuhoamiseen, ottamiseen tai hallussapitoon liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen suojeltujen luonnonvaraisten eläin- tai kasvilajien yksilöiden tappamisen, tuhoamisen, ottamisen, hallussapidon taikka niiden osien tai johdannaisten ottamisen tai hallussapidon, lukuun ottamatta tapauksia, joissa teko koskee merkityksetöntä määrää yksilöitä, ottaen tarvittaessa huomioon lajin suojelutason.

28 artikla – Suojeltujen luonnonvaraisten eläin- tai kasvilajien yksilöiden laittomaan kauppaamiseen liittyvät rikokset

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen suojeltujen luonnonvaraisten eläin- tai kasvilajien yksilöiden taikka niiden osien tai johdannaisten myynnin tai myytäväksi tarjoamisen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa teko koskee merkityksetöntä määrää yksilöitä, ottaen tarvittaessa huomioon lajin suojelutason.
2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen

suojeltujen luonnonvaraisten eläin- tai kasvilajien yksilöiden taikka niiden osien tai johdannaisten rajat ylittävän kaupan, lukuun ottamatta tapauksia, joissa teko koskee merkityksetöntä määrää yksilöitä, ottaen tarvittaessa huomioon lajin suojelutason.

29 artikla – Suojelualueella sijaitsevan elinympäristön laittomaan heikentymiseen liittyvät rikokset

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen toiminnan, joka aiheuttaa kansallisessa lainsäädännössä määritellyllä suojelualueella sijaitsevan elinympäristön heikentymistä tai häiriötä suojelualueella oleville suojelluille eläinlajeille, kun tällainen heikentyminen tai häiriö on merkittävää.
2. Sopimuspuolet voivat määrittää, mihin suojelualueella sijaitseviin elinympäristöihin ja suojeltuihin eläinlajeihin ne päättävät soveltaa tämän artiklan 1 kohtaa, ja ilmoittaa niistä sihteeristölle.

30 artikla – Haitallisiin vieraslajeihin liittyvät rikokset

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen kansallisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi sellaisen laittoman ja tahallisen kansallisessa lainsäädännössä ympäristön kannalta huolta aiheuttaviksi määriteltujen haitallisten vieraslajien tuomisen alueelleen, markkinoille saattamisen, pitämisen, jalostuksen, kuljettamisen, käyttämisen, vaihtamisen, lisääntymisen sallimisen, kasvattamisen tai viljelemisen, ympäristöön päästämisen tai levittämisen, joka aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan ihmisen kuoleman tai vakavan vamman tai huomattavaa vahinkoa ilman, maaperän tai veden laadulle taikka eläimille tai kasveille.

7 jakso – Erityisen vakavaksi katsottava rikos

31 artikla – Erityisen vakavaksi katsottava rikos

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen erityisen vakaviksi katsottaviksi rikoksiksi tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetut rikokset, kun ne on tehty tahallisesti ja aiheuttavat kooltaan tai ympäristöarvoltaan merkittävän ekosysteemin, suojelualueella sijaitsevan elinympäristön tai ilman, maaperän tai veden laadun tuhoutumista taikka niihin kohdistuvan peruuttamattoman, laajamittaisen ja huomattavan vahingon tai pitkäkestoisen, laajamittaisen ja huomattavan vahingon.

8 jakso – Yleiset rikosoikeudelliset määräykset

32 artikla – Yllytys, avunanto ja yritys

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen yllyttämisen ja avunannon tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuihin rikoksiin.
2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet säätääkseen rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen yrityksen tehdä tämän yleissopimuksen 12–21 artiklan, 23–25 artiklan, 28 artiklan 2 kohdan ja 30 artiklan mukaisesti vahvistettu rikos.
3. Sopimuspuolet harkitsevat tarvittavien lainsäädäntötoimenpiteiden toteuttamista säätääkseen rangaistavaksi teoksi laittoman ja tahallisen yrityksen tehdä tämän yleissopimuksen 27 artiklan ja 28 artiklan 1 kohdan mukaisesti vahvistettu rikos.

33 artikla – Lainkäyttövalta

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuihin rikoksiin, jotka
 - (a) tehdään sopimuspuolen alueella;
 - (b) tehdään sopimuspuolen lipun alla kulkevalla aluksella;
 - (c) tehdään sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti rekisteröidyssä ilma-aluksessa; tai
 - (d) tekee sopimuspuolen kansalainen.
2. Sopimuspuolet harkitsevat tarvittavien lainsäädäntötoimenpiteiden toteuttamista ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuihin rikoksiin, jotka kohdistetaan kyseisen sopimuspuolen kansalaiseen.
3. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuihin rikoksiin, jos väitetty rikoksentekijä on kyseisen sopimuspuolen alueella eikä rikoksentekijää voida luovuttaa toiselle sopimuspuolelle pelkästään kansalaisuuden vuoksi.
4. Jos useampi kuin yksi sopimuspuoli katsoo, että väitetty tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettu rikos kuuluu sen lainkäyttövaltaan, kyseiset sopimuspuolet neuvottelevat tarvittaessa keskenään määrittääkseen, minkä sopimuspuolen lainkäyttövalta on syytetoimien kannalta tarkoituksenmukaisin.
5. Tämä yleissopimus ei sulje pois sellaista rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa, jota sopimuspuoli käyttää kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansainvälisen oikeuden yleisiä sääntöjä.

34 artikla – Oikeushenkilöiden vastuu

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilöt voidaan saattaa vastuuseen tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista, jotka on oikeushenkilön hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen jäsenenä toimien luonnollinen henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema, joka perustuu
 - (a) valtaan edustaa oikeushenkilöä;
 - (b) valtuuksiin tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta; tai
 - (c) valtuuksiin harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen tapausten lisäksi sopimuspuolten on toteutettava tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun luonnollisen henkilön harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alaisena toimiva luonnollinen henkilö on voinut suorittaa kyseisen oikeushenkilön hyväksi tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetun rikoksen.
3. Oikeushenkilön vastuu voi sopimuspuolen lainsäädännöllisten periaatteiden mukaisesti olla rikosoikeudellinen, siviilioikeudellinen tai hallinnollinen.
4. Oikeushenkilön vastuu ei vaikuta rikoksen tehneen luonnollisen henkilön henkilökohtaiseen rikosoikeudelliseen vastuuseen.

35 artikla – Seuraamukset ja toimenpiteet

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että luonnollisille henkilöille voidaan langettaa tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia rikoksen vakavuuden mukaan. Sovelletaviin seuraamuksiin on sisällyttävä vankeusrangaistus ja mahdollisesti rahallisia seuraamuksia.
2. Sopimuspuolten on toteutettava tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että 34 artiklan mukaisesti vastuussa oleville oikeushenkilöille voidaan langettaa tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia, jotka sisältävät rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia rahallisia seuraamuksia ja jotka voivat sisältää muita toimenpiteitä, kuten
 - (a) kielto harjoittaa kaupallista toimintaa;
 - (b) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettävään etuuteen tai tukeen;
 - (c) julkisen rahoituksen epääminen, johon sisältyvät kielto osallistua tarjouskilpailumenettelyihin, avustusten ja käyttöoikeuksien epääminen sekä lupien ja hyväksyntöjen peruminen;
 - (d) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;
 - (e) tuomioistuimen päätös, jolla oikeushenkilö määrätään purettavaksi;
 - (f) asiaankuuluvaan rikokseen johtaneen toiminnan harjoittamista koskevien lupien ja hyväksyntöjen keskeyttäminen, peruminen tai poistaminen;
 - (g) jos asiaan liittyy yleinen etu, sellaisen tuomioistuimen päätöksen julkaiseminen kokonaan tai osittain, joka koskee ympäristörikosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltamista; tai
 - (h) velvoite ottaa käyttöön huolellisuusvelvoitejärjestelmiä ympäristönormien noudattamisen parantamiseksi.
3. Sopimuspuolet ryhtyvät, niin suuressa määrin kuin se on niiden kansallisten oikeusjärjestelmien puitteissa mahdollista, tarvittaviin toimenpiteisiin voidakseen jäädyttää, takavarikoida ja tuomita menetetyksi
 - (a) rikoksentekovälineen eli esineen, jota osaksi tai kokonaan käytetään tai aiotaan käyttää tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetun rikoksen tai rikosten tekemiseen; ja
 - (b) tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuihin rikoksiin liittyvän rikoshyödyn tai omaisuuden, jonka arvo vastaa sellaisen rikoksen tuottaman hyödyn arvoa.
4. Sopimuspuolet harkitsevat tarvittavien lainsäädäntö- ja muiden toimenpiteiden toteuttamista kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti sisällyttääkseen ympäristön ennalleen palauttamisen seuraamuksiin ja toimenpiteisiin, joita sovelletaan luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin, seuraavien määräysten mukaisesti:
 - (a) toimivaltainen viranomainen voi tietyin edellytyksin määrätä ympäristön ennalleen palauttamisesta tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetun rikoksen osalta; ja
 - (b) toimivaltainen viranomainen voi määrätä, että ympäristön ennalleen palauttamista koskeva määräys, jota ei ole noudatettu, on pantava täytäntöön

määräyksen kohteena olevan henkilön kustannuksella, tai määrätä muita rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia määräyksen sijasta tai sen lisäksi.

36 artikla – Raskauttavat asianhaarat

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että yksi tai useampi seuraavista seikoista voidaan kansallisen lainsäädännön asianomaisten säännösten mukaisesti ottaa huomioon raskauttavina seikkoina määrättäessä seuraamuksia tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista, jolleivät nämä seikat jo kuulu kyseisen rikoksen tunnusmerkistöön:
 - (a) rikos on aiheuttanut ekosysteemille vakavaa ja laajamittaista, vakavaa ja pitkäkestoista tai vakavaa ja peruuttamatonta vahinkoa;
 - (b) rikos on tehty osana rikollisjärjestön toimintaa;
 - (c) rikokseen on liittynyt se, että rikosentekijä on käyttänyt väärää tai väärennettyjä asiakirjoja;
 - (d) rikoksen on tehnyt julkisen viran haltija tai julkisen viran haltijat tehtäviään suorittaessaan;
 - (e) rikosentekijälle on aiemmin annettu lainvoimainen tuomio tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetusta rikoksesta; tai
 - (f) rikos on tuottanut tai sen on odotettu tuottavan merkittäviä taloudellisia hyötyjä, tai sen avulla on vältetty huomattavia kuluja, joko suoraan tai välillisesti, siltä osin kuin tällaiset hyödyt tai kulut voidaan määrittää.
2. Tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua raskauttavaa asianhaaraa ei sovelleta tämän yleissopimuksen 31 artiklassa tarkoitettuun rikokseen.

37 artikla – Toisen sopimuspuolen antamat aiemmat tuomiot

Sopimuspuolet harkitsevat tarvittavien lainsäädäntötoimenpiteiden toteuttamista säätääkseen mahdollisuudesta ottaa seuraamuksia määritettäessä huomioon lainvoimaiset tuomiot, jotka toinen sopimuspuoli on antanut tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista.

V luku – Tutkinta, syytetoimet, prosessioikeus

38 artikla – Menettelyn aloittaminen ja jatkaminen

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet varmistaakseen, että tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten tutkinta tai niihin liittyvä syytteenpano eivät ole riippuvaisia syyttämispyyntöstä ja että rikosoikeudellista menettelyä voidaan jatkaa, vaikka syyttämispyyntö peruutettaisiin.

39 artikla – Oikeus osallistua menettelyyn

Sopimuspuolet harkitsevat tarvittavien lainsäädäntö- ja muiden toimenpiteiden toteuttamista kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti myöntääkseen henkilöille, joiden etua asia riittävästi koskee tai jotka väittävät jotakin oikeutta loukatun, sekä ympäristönsuojelua edistäville kansalaisjärjestöille oikeuden osallistua tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia koskeviin rikosoikeudellisiin menettelyihin edellyttäen, että sopimuspuolten kansallisissa oikeusjärjestelmissä on muita rikoksia koskevissa menettelyissä vastaavat prosessuaaliset oikeudet tällaisille henkilöille ja järjestöille, jota asia koskee, esimerkiksi asianomistajina.

VI luku – Kansainvälinen yhteistyö

40 artikla – Kansainvälinen yhteistyö rikosoikeudellisissa asioissa

1. Sopimuspuolet toimivat yhteistyössä keskenään tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti ja soveltaen asiaa koskevia kansainvälisiä ja alueellisia oikeudellisia asiakirjoja, jotka liittyvät yhteistyöhön rikosasioissa, sekä soveltaen yhdenmukaisen tai vastavuoroisen lainsäädännön perusteella sovittavia järjestelyjä ja kansallista lakia mahdollisimman laajasti
 - (a) ehkäistäkseen ja torjuakseen tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia ja saattaakseen rikosentekijät syytteeseen, mukaan lukien jäädyttäminen, takavarikointi ja menetetyksi tuomitseminen;
 - (b) suojellakseen ja auttaakseen todistajia ja henkilöitä, jotka ilmoittavat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista ja tekevät yhteistyötä oikeusviranomaisten kanssa;
 - (c) tutkiakseen tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia tai suorittaakseen niitä koskevia rikosoikeudellisia menettelyjä; sekä
 - (d) pannakseen täytäntöön asiaa koskevia sopimuspuolten oikeusviranomaisten antamia rikostuomioita.
2. Jos sopimuspuoli, joka asettaa rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen tai rikosasioissa annettavan keskinäisen oikeusavun edellytykseksi sopimuksen voimassaolon, saa tällaista luovuttamista tai oikeusapua koskevan pyynnön sopimuspuolelta, jonka kanssa se ei ole tehnyt tällaista sopimusta, pyynnön saanut sopimuspuoli voi kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan täysimääräisesti noudattaen ja kansallisessa lainsäädännössään vahvistetuin edellytyksin katsoa, että tämä yleissopimus toimii oikeusperustana rikoksen johdosta tapahtuvalle luovuttamiselle tai rikosasioissa annettavalle keskinäiselle oikeusavulle tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten osalta ja soveltaa tätä varten kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen 16 ja 18 artiklaa soveltuvin osin.

41 artikla – Tiedot

1. Sopimuspuoli voi kansallisen lainsäädäntönsä sallimissa rajoissa ilman pyyntöäkin toimittaa toiselle sopimuspuolelle omassa tutkinnassaan saatuja tietoja, jos se katsoo, että tällaisten tietojen antaminen voi auttaa tiedot saavaa sopimuspuolta ehkäisemään tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia tai panemaan vireille tai suorittamaan tällaisia rikoksia koskevia tutkintoja tai rikosoikeudellisia menettelyjä tai että tietojen antaminen voi johtaa kyseisen sopimuspuolen pyytämään yhteistyötä tämän yleissopimuksen 40 artiklan mukaisesti.
2. Sopimuspuoli, joka saa tietoja tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, toimittaa nämä tiedot toimivaltaisille viranomaisilleen, jotta oikeudenkäynti voidaan panna vireille, jos se katsotaan tarpeelliseksi, tai jotta nämä tiedot voidaan ottaa huomioon asiaa koskevissa siviili- ja rikosoikeudellisissa menettelyissä.
3. Tietoja toimittava sopimuspuoli voi kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti asettaa tiedot vastaanottavalle sopimuspuolelle niiden käyttöä koskevia ehtoja. Tiedot vastaanottava sopimuspuoli on velvollinen noudattamaan näitä ehtoja.

42 artikla – Tietosuoja

Sopimuspuoli voi siirtää henkilötietoja tämän yleissopimuksen 40 ja 41 artiklan mukaisesti ainoastaan, jos sovellettavan lainsäädännön ja henkilötietojen suojaa koskevien kansainvälisten sopimusten sisältämiä tietosuojasääntöjä noudatetaan.

VII luku – Suojeleminen

43 artikla – Uhrien asema rikostutkinnassa ja rikosoikeudellisissa menettelyissä

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet suojellakseen uhrien oikeuksia ja etuja kaikissa rikostutkintojen ja rikosoikeudellisten menettelyjen vaiheissa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, erityisesti
 - (a) tiedottamalla uhreille heidän oikeuksistaan ja käytettävissään olevista palveluista sekä pyydettyä heidän ilmoituksensa käsittelystä, nostetuista syytteistä ja rikosoikeudellisen menettelyn etenemisestä, paitsi poikkeustapauksissa, joissa näiden tietojen ilmoittaminen saattaa haitata asian asianmukaista käsittelyä, sekä heidän roolistaan siinä sekä tapauksensa ratkaisusta;
 - (b) sallimalla uhrien kansallisen lainsäädännön prosessisääntöjen mukaisesti käyttää puhevaltaa, esittää todisteita ja valita keinot, joilla heidän näkemyksensä, tarpeensa ja huolenaiheensa esitetään ja otetaan huomioon, suoraan tai edustajan välityksellä;
 - (c) tarjoamalla uhreille asianmukaisia tukipalveluja siten, että heidän oikeutensa ja etunsa tuodaan esiin ja otetaan huomioon asianmukaisesti; sekä
 - (d) varmistamalla, että saatavilla on suojelutoimenpiteitä uhrien ja heidän perheenjäsentensä suojelemiseksi toissijaiselta ja toistuvalla uhriksi joutumiselta, pelottelulta ja kostotoimilta.
2. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet varmistaakseen, että uhreilla on mahdollisuus saada tietoja merkityksellisistä oikeudellisista ja hallinnollisista menettelyistä siitä alkaen, kun he ovat ensimmäisen kerran yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin.
3. Sopimuspuolten on huolehdittava siitä, että uhrilla on mahdollisuus oikeusapuun, jos hänellä on rikosoikeudellisen menettelyn osapuolen asema. Edellytykset tai menettelymääräykset, joiden nojalla uhri voi saada oikeusapua, määritetään kansallisessa lainsäädännössä.
4. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet varmistaakseen, että tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen rikosten uhrin voivat tehdä rikosilmoituksen tällaisesta rikoksesta asuinvaltionsa toimivaltaisille viranomaisille, vaikka rikos olisi tehty muun sopimuspuolen kuin uhrin asuinvaltion alueella, jos he eivät voi tehdä rikosilmoitusta siinä sopimuspuolessa, jossa rikos on tehty, tai jos uhri ei halua tehdä niin, jos kyseessä on vakava rikos, sellaisena kuin se on määritelty sopimuspuolen kansallisessa lainsäädännössä.
5. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet antaakseen ryhmien, säätiöiden, yhdistysten tai valtiollisten järjestöjen tai kansalaisjärjestöjen jäsenille mahdollisuuden auttaa ja/tai tukea uhreja heidän suostumuksellaan tämän

yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia koskevien rikosoikeudellisten menettelyjen aikana, ellei perustellusta syystä ole tehty päinvastaista päätöstä.

44 artikla – Todistajien suojelu

1. Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet antaakseen tehokasta ja asianmukaista suojelua mahdolliselta kostolta tai pelottelulta todistajille, jotka todistavat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja rikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä, ja tarvittaessa heidän sukulaisilleen ja muille läheisille henkilöille.
2. Tämän artiklan 1 kohdan määräykset koskevat myös uhreja, kun he toimivat todistajina.

45 artikla – Sellaisten henkilöiden suojelu, jotka ilmoittavat rikoksista tai tekevät yhteistyötä oikeusviranomaisten kanssa

Sopimuspuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimenpiteet antaakseen tehokasta ja asianmukaista suojelua henkilöille, jotka ilmoittavat tämän yleissopimuksen mukaisesti vahvistetuista rikoksista tai jotka tekevät muulla tavoin yhteistyötä tutkinta- tai syyttäväviranomaisten kanssa.

VIII luku – Seurantajärjestelmä

46 artikla – Sopimuspuolten komitea

1. Sopimuspuolten komitea koostuu tämän yleissopimuksen sopimuspuolten edustajista.
2. Sopimuspuolten komitean kutsuu koolle Euroopan neuvoston pääsihteeri. Komitean ensimmäinen kokous pidetään vuoden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulosta sen jälkeen, kun yleissopimuksen kymmenes allekirjoittaja on ratifioinut sen. Sen jälkeen komitea kokoontuu, kun kolmasosa sopimuspuolista tai pääsihteeri sitä pyytää.
3. Sopimuspuolten komitea vahvistaa työjärjestyksensä itse.
4. Sopimuspuoli, joka ei ole Euroopan neuvoston jäsen, osallistuu sopimuspuolten komitean toiminnan rahoittamiseen. Ministerikomitea ja Euroopan neuvoston ulkopuolinen sopimuspuoli vahvistavat yhdessä kyseisen ulkopuolisen sopimuspuolen rahoitusosuuden.

47 artikla – Muut edustajat

1. Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous, ihmisoikeusvaltuutettu, Euroopan neuvoston rikosasiain yhteistyökomitea ja muut asiaankuuluvat Euroopan neuvoston hallitustenväliset komiteat nimittävät kukin edustajan sopimuspuolten komiteaan.
2. Ministerikomitea voi sopimuspuolten komiteaa kuultuaan pyytää muita Euroopan neuvoston elimiä nimeämään edustajan kyseiseen komiteaan.
3. Kansalaisyhteiskunnan ja erityisesti kansalaisjärjestöjen edustajat voidaan hyväksyä tarkkailijoiksi sopimuspuolten komiteaan Euroopan neuvoston asiaa koskevissa säännöissä vahvistettua menettelyä noudattaen.
4. Tämän artiklan 1–3 kohdan mukaisesti nimetyt edustajat osallistuvat sopimuspuolten komitean kokouksiin ilman äänioikeutta.

48 artikla – Sopimuspuolten komitean tehtävät

1. Sopimuspuolten komitea seuraa tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Sopimuspuolten komitean työjärjestyksessä vahvistetaan menettely, jolla tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa arvioidaan.
2. Sopimuspuolten komitea helpottaa tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen keräämistä, analysointia ja vaihtoa sopimuspuolten välillä parantaakseen niiden valmiuksia suojella ympäristöä rikosoikeudellisin keinoin.
3. Tarvittaessa sopimuspuolten komitea myös
 - (a) helpottaa yleissopimuksen tehokasta käyttöä ja täytäntöönpanoa, mukaan lukien mahdollisten ongelmien ja tämän yleissopimuksen mukaisesti annettujen selitysten tai tehtyjen varaumien vaikutusten osoittaminen; sekä
 - (b) ilmaisee mielipiteensä tämän yleissopimuksen soveltamista koskevista kysymyksistä sekä helpottaa tietojenvaihtoa merkittävästä oikeudellisesta, poliittisesta tai teknologisesta kehityksestä.
4. Euroopan neuvoston pääsihteeri avustaa sopimuspuolten komiteaa sen tämän artiklan mukaisten tehtävien hoidossa.
5. Euroopan neuvoston rikosasiain yhteistyökomitealle on tiedotettava säännöllisesti tämän artiklan 1–3 kohdassa mainituista toimista.

IX luku – Suhde muihin kansainvälisen oikeuden lähteisiin

49 artikla – Suhde muihin kansainvälisen oikeuden lähteisiin

1. Tämä yleissopimus ei vaikuta kansainvälisestä tapaoikeudesta ja muista sellaisista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuviin oikeuksiin ja velvoitteisiin, joiden sopimuspuolina yleissopimuksen sopimuspuolet ovat tai tulevat olemaan ja jotka sisältävät määräyksiä yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista.
2. Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet voivat tehdä toistensa kanssa kahden- tai monenvälisiä sopimuksia yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista täydentääkseen tai tehostaakseen yleissopimuksen määräyksiä tai helpottaakseen sen periaatteiden soveltamista.
3. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta valtioiden ja yksilöiden kansainvälisen oikeuden mukaisiin oikeuksiin, velvollisuuksiin ja vastuuseen.

X luku – Yleissopimukseen tehtävät muutokset

50 artikla – Yleissopimukseen tehtävät muutokset

1. Sopimuspuolen ehdotus tämän yleissopimuksen muuttamisesta toimitetaan Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka välittää sen Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, yleissopimuksen allekirjoittajille, sopimuspuolille, Euroopan unionille, valtioille, jotka on kutsuttu allekirjoittamaan tämä yleissopimus 53 artiklan määräysten mukaisesti, ja valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen 54 artiklan määräysten mukaisesti.
2. Euroopan neuvoston ministerikomitea käsittelee muutosehdotuksen ja voi kuultuaan niitä tämän yleissopimuksen sopimuspuolia, jotka eivät ole Euroopan neuvoston jäseniä, hyväksyä muutoksen Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kappaleen mukaisella enemmistöllä.

3. Muutoksen teksti, jonka ministerikomitea tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti on hyväksynyt, toimitetaan sopimuspuolille hyväksyttäväksi.
4. Tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kuukausi päivästä, jona kaikki sopimuspuolet ovat ilmoittaneet Euroopan neuvoston pääsihteerille hyväksyvänsä muutoksen.

XI luku – Loppumääräykset

51 artikla – Yleissopimuksen vaikutukset

1. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin kansallisen lainsäädännön ja sitovien kansainvälisten asiakirjojen määräyksiin, jotka ovat voimassa tai voivat tulla voimaan ja joiden mukaan henkilöille myönnetään tai myönnettäisiin parempia oikeuksia ehkäistäessä ja torjuttaessa ympäristöriskollisuutta.
2. Sopimuspuolet, jotka ovat Euroopan unionin jäseniä, soveltavat keskinäisissä suhteissaan Euroopan unionin sääntöjä, joilla säännellään yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita. Tämä edellyttää kuitenkin, etteivät ne rajoita tämän yleissopimuksen täysimittaista soveltamista muiden sopimuspuolten kanssa.

52 artikla – Riitojen ratkaiseminen

1. Tämän yleissopimuksen määräysten soveltamista tai tulkintaa koskevan riidan osapuolet pyrkivät ensin ratkaisemaan riidan neuvottelemalla, sovittelemalla, väliliesmenettelyllä tai muilla keskenään sopimilla rauhanomaisen ratkaisun keinoilla.
2. Euroopan neuvoston ministerikomitea voi ottaa käyttöön sovittelumenettelyt, jotka ovat riidan osapuolten käytettävissä, jos ne siihen suostuvat.

53 artikla – Allekirjoittaminen ja voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, niille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, ja Euroopan unionille.
2. Tämä yleissopimus ratifioidaan tai hyväksytään. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.
3. Tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona kymmenen allekirjoittajaa, joista vähintään kahdeksan on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomiksi tämän artiklan 2 kohdan mukaisesti.
4. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtio tai Euroopan unioni ilmaisee myöhemmin suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi, yleissopimus tulee sen osalta voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta sen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

54 artikla – Yleissopimukseen liittyminen

1. Tämän yleissopimuksen tultua voimaan Euroopan neuvoston ministerikomitea voi yleissopimuksen sopimuspuolia kuultuaan ja niiden yksimielisen suostumuksen saatuaan kutsua minkä tahansa Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion, joka ei ole osallistunut yleissopimuksen valmisteluun, liittymään yleissopimukseen Euroopan

neuvoston perussäännön 20 artiklan d kappaleen mukaisella enemmistöpäätöksellä ja ministerikomiteassa istumaan oikeutettujen sopimusvaltioiden edustajien yksimielisellä äänestyksellä.

2. Liittjävaltion osalta tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona se on tallettanut liittymiskirjansa Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

55 artikla – Alueellinen soveltaminen

1. Valtio tai Euroopan unioni voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan määritellä alueen tai alueet, joihin tätä yleissopimusta sovelletaan.
2. Sopimuspuoli voi milloin tahansa myöhemmin Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä ulottaa tämän yleissopimuksen soveltamisen koskemaan muuta aluetta, joka on määritelty selityksessä ja jonka kansainvälisistä suhteista se vastaa tai jonka puolesta sillä on toimivalta tehdä sitoumuksia. Tällaisen alueen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta päivästä, jona pääsihteeri on ottanut selityksen vastaan.
3. Edellä olevien kahden kohdan mukaisesti annettu selitys voidaan siinä mainitun alueen osalta peruuttaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla ilmoituksella. Selityksen peruuttaminen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

56 artikla – Varaumat

1. Tämän yleissopimuksen määräyksiin ei saa tehdä varauksia, lukuun ottamatta tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa mainittuja poikkeuksia.
2. Valtio tai Euroopan unioni voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä, että se varaa itselleen oikeuden olla soveltamatta tai soveltaa ainoastaan erityistapauksissa tai -olosuhteissa tämän yleissopimuksen 33 artiklan 1 kohdan d alakohdan määräyksiä.
3. Alueellisen yhdentymisen järjestö ja sen jäsenvaltiot voivat yhdenmukaistetun lainsäädäntönsä perusteella tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan täsmentää Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä
 - (a) tämän yleissopimuksen 3 artiklan a kohdassa tarkoitetun käsitteen 'laiton' soveltamisalaa; sekä
 - (b) tämän yleissopimuksen 13, 14, 19–22 ja 26–30 artiklassa tarkoitettujen rikosten määrittelemiseksi käytettyjen käsitteiden 'kansallinen lainsäädäntö', 'kansalliset säännökset', 'suojeltu' ja 'vaatimus' soveltamisalaa.
4. Sopimuspuoli voi poistaa varauksen kokonaan tai osittain Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitettavalla selityksellä. Tämä selitys tulee voimaan päivänä, jona pääsihteeri ottaa sen vastaan.

57 artikla – Irtisanominen

1. Sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla siitä Euroopan neuvoston pääsihteerille.
2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

58 artikla – Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, sellaisille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, allekirjoittajille, sopimuspuolille, Euroopan unionille ja yleissopimukseen liittymään kutsutuille valtioille

- (a) kaikista allekirjoituksista;
- (b) kaikkien ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisesta;
- (c) päivän, jona tämä yleissopimus tulee voimaan 53 ja 54 artiklan mukaisesti;
- (d) kaikista 50 artiklan mukaisesti hyväksytyistä muutoksista ja tällaisten muutosten voimaantulopäivistä;
- (e) kaikista 56 artiklan mukaisesti tehdyistä varaumista ja niiden peruuttamisista;
- (f) kaikista 57 artiklan mukaisista irtisanomisista; tai
- (g) kaikista muista tätä yleissopimusta koskevista toimista, ilmoituksista ja tiedoksiannoista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty [...] [...] päivänä [...]kuuta [202x] yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset yleissopimuksesta kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle, Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille, jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen valmisteluun, Euroopan unionille sekä valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen.

LIITE 2

Varauma tiettyjen käsitteiden määrittelyyn Euroopan neuvoston yleissopimuksessa ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin

Euroopan unioni ilmoittaa ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä 'yleissopimus', 56 artiklan 3 kohdan nojalla, että Euroopan unionin osalta käsitteellä 'kansallinen lainsäädäntö', jota käytetään käsitteen 'laiton' määritelmässä yleissopimuksen 3 artiklan a alakohdassa, tarkoitetaan unionin lainsäädäntöä, jolla myötävaikutetaan jonkin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artiklan 1 kohdassa vahvistetun unionin ympäristöpolitiikan tavoitteen saavuttamiseen, sekä Euroopan unionin jäsenvaltion lakia, asetusta tai hallinnollista määräystä tai jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen tekemää päätöstä, jolla pannaan täytäntöön asiaa koskeva unionin lainsäädäntö. Sama merkitys koskee käsitteitä 'kansallinen lainsäädäntö' ja 'kansalliset säännökset', joita käytetään määriteltäessä yleissopimuksen 14, 19, 20, 21, 26, 29 ja 30 artiklan mukaista toimintaa. Lisäksi käsitteitä 'suojeltu' ja 'vaatimus', joita käytetään määriteltäessä yleissopimuksen 13, 22, 27, 28 ja 29 artiklan mukaista toimintaa, on tulkittava kansallisen lainsäädännön, sellaisena kuin se määritellään edellä, mukaisesti.